

EXPUNERE DE MOTIVE
la Legea pentru aprobarea Ordonanței Guvernului
nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală

În prezent, în România, administrarea impozitelor și taxelor este realizată prin legi speciale, pentru fiecare funcție principală a administrării (înregistrare, declarare, colectare, control fiscal și contencios administrativ).

Pentru realizarea unei administrări eficiente a impozitelor și taxelor apare necesitatea cuprinderii tuturor prevederilor referitoare la acest domeniu, într-un cod de procedură fiscală. Acest lucru va ușura, pe de o parte, activitatea organelor fiscale și, pe de altă parte, va conduce la creșterea gradului de conformare voluntară a contribuabililor.

Codul de procedură fiscală reprezintă baza de aplicare a tuturor legilor fiscale speciale care se adresează contribuabilului, asigurând:

- crearea unui cadru unitar pentru procedura de impozitare la toate categoriile de impozite;
- degrevarea legislației fiscale speciale de prevederile procedurale, în esență identice, evitând în acest fel repetarea procedurilor în fiecare din aceste legi;
- ușurarea activității de administrare, întrucât toate prevederile procedurale care se utilizează în această activitate sunt cuprinse într-o singură lege.

Codul de procedură fiscală este structurat pe 11 titluri și anume:

Titlul I *Dispoziții generale* reglementează:

- sfera de aplicare a codului de procedură fiscală. Astfel, codul de procedură fiscală se aplică pentru administrarea impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat, bugetului local, precum și pentru administrarea altor venituri bugetare;

- părțile implicate în raportul juridic fiscal, care sunt în primul rând statul și contribuabilul dar și alte persoane, precum împuterniciții și curatorul fiscal;

- principiile generale de conduită în administrarea impozitelor și taxelor; aplicarea unitară a legislației fiscale, dreptul de apreciere al organului fiscal, rolul activ al acestuia, secretul fiscal, obligația de cooperare a contribuabilului, buna credință în relațiile dintre cele două părți, prevalența criteriului economic în analiza stării de fapt fiscale.

Unul dintre principiile cele mai importante ale codului de procedură fiscală este dreptul contribuabilului de a fi ascultat. Acest principiu are în vedere evitarea luării unor decizii pripite din partea administrației fiscale, servind astfel interesului administrativ, deoarece ușurează elucidarea

unei stări de fapt reale și conduce la evitarea contestațiilor, costisitoare din punct de vedere al efortului și al timpului.

Un alt principiu important în administrarea fiscală este principiul prevalenței economicului asupra juridicului conform căruia, atunci când fiscal acționează în vederea stabilirii impozitului, acesta trebuie să surprindă realitatea și nu aparența. Astfel, sunt impozitate toate veniturile și valorile patrimoniale indiferent dacă activitățile din care sunt obținute acestea îndeplinesc sau nu cerințele legale, precum și rezultatele economice ale unor acte juridice nevalabile.

O mare importanță în întreaga procedură de impozitare îi revine principiului proporționalității. Acest principiu presupune ca organul fiscal, în exercitarea dreptului său de apreciere, să acționeze rezonabil și echilibrat în toate actele și deciziile sale, asigurând o justă proporție între scopul urmărit și mijloacele realizate pentru atingerea acestuia.

În **Titlul II Dispoziții generale privind raportul de drept material fiscal** se reglementează categoriile de creanțe fiscale, nașterea și stingerea creanțelor fiscale, creditorii și debitorii creanțelor fiscale și a obligațiilor corelative acestora, precum și noțiunea de domiciliu fiscal.

Reglementarea instituției domiciliului fiscal are la bază necesitatea soluționării unor probleme de administrare a impozitelor, în special cele privind delimitarea competențelor ce revin organelor fiscale, precum și cele referitoare la punctul de legătură dintre contribuabili și administrația fiscală.

Titlul III Prevederi procedurale generale conține norme cu privire la:

- competența teritorială a organului fiscal și conflictele de competență, principiul general aplicabil fiind cel al domiciliului fiscal;
- actele administrative fiscale: definirea noțiunii, conținutul și comunicarea actului administrativ fiscal, data de la care acesta produce efecte;
- administrarea probelor și aprecierea acestora, respectiv mijloacele de probă la dispoziția organului fiscal pentru ca acesta să stabilească starea de fapt reală (informații și înscrisuri, expertize, cercetări la fața locului). De asemenea, în legătură cu probele și obținerea lor, se reglementează și colaborarea organelor fiscale cu alte autorități publice, inclusiv colaborarea cu autorități fiscale din alte state. Totodată, se reglementează și împărțirea sarcinii de a dovedi, precum și, ca element de noutate, dreptul persoanelor fizice de a refuza furnizarea de informații, valabil de ex. pentru rude și afini ai contribuabilului și pentru anumite grupuri profesionale cum ar fi avocați, consultanți fiscali, preoți, medici, etc.

Titlul IV Înregistrarea fiscală și evidențele contabile și fiscale cuprinde reguli procedurale specifice cu privire la înregistrarea fiscală a contribuabililor și anume:

- categoriile de contribuabili care au obligația de a se înregistra la organul fiscal;
- înregistrarea și scoaterea din evidență a plătitorilor de taxă pe valoarea adăugată;
- organizarea de către organul fiscal a evidenței contribuabililor în cadrul Registrului contribuabililor și informațiile care stau la baza acestuia.

Titlul V Declarația fiscală care cuprinde reguli, în principiu, asemănătoare celor prevăzute de Ordonanța Guvernului nr.68/1997 privind procedura de întocmire și depunere a declarațiilor de impozite și taxe, republicată, elementele de noutate vizând:

- eliminarea sistemului penalităților pentru sancționarea nedepunerii la termenul prevăzut de lege a declarațiilor fiscale și sancționarea contravențională a acestei fapte;
- posibilitatea redactării declarațiilor de către organul fiscal în situațiile în care, din motive independente de voința contribuabilului, acesta este în imposibilitate de a scrie.

Titlul VI Stabilirea impozitelor și taxelor prevede:

- modul în care se stabilesc impozitele și taxele, respectiv prin declarația fiscală a contribuabilului sau prin decizie de impunere emisă de organul fiscal;
- forma și conținutul deciziei de impunere;
- stabilirea impozitului sub rezerva verificării ulterioare, și anularea rezervei urmare unei inspecții fiscale sau la împlinirea termenului de prescripție a dreptului organului fiscal de a stabili impozite și taxe;
- prescripția dreptului de a stabili impozite și taxe, care este de 5 ani, cu excepția cazului în care obligația fiscală rezultă din săvârșirea unor fapte de evaziune fiscală, caz în care prescripția este de 10 ani.

Titlul VII Inspecția fiscală reglementează:

- obiectul inspecției fiscale, în principal acesta fiind acțiunea privind verificarea respectării de către contribuabil a îndeplinirii obligațiilor prevăzute de legea fiscală;
- perioada supusă inspecției fiscale, aceasta fiind reglementată ținând cont de mărimea contribuabililor;
- procedurile de inspecție fiscală, începând cu selectarea contribuabililor până la finalizarea inspecției și evaluarea constatărilor inspecției, caracteristică principală a acestei proceduri fiind prezența activă a contribuabilului pe întreaga durată a acesteia;